

נוסע בין עולמות

הדרך הארוכה שעשה ניר מנוסי מבית הוריו, הסלבריטאים ואנשי השמאל דידי וצילה, עד לעיסוקו כיום בתרגום רעיונות מעולם החסידות והקבלה לעברית מדוברת | **אברהם בנימין, עמ' 10**

הוא היה חתן התנ"ך העולמי, שירת בחיל המודיעין וכיום עובד כברוקר בבית השקעות מוביל ■ אביחי שלי לא נותן לעיוורון ולחירשות להפריע לו בהגשמת חלומותיו **רבקי גולדפינגר**

16

גלעד שליט יוציא ספר המשך, ניסו שחם יופיע למשפט עם כיפה ויקלל את עצמו וייתכן שנתניהו ישקול להקדים את הבחירות. אולי ■ **אבי סגל** עם אוסף תחזיות לתשע"ג

08

בכביש אל תהיה צודק, תהיה צדיק ■ **ידידיה מאיר** עם שיעור מוסר לנהגים

06

מגלה את

החסיד

דרך ארוכה עבר ניר מנוסי מהבית השמאלני-חילוני שבו גדל, עד שהפך לתלמידו ולעורך כתביו של הרב יצחק גינזבורג ■ סטודנט חב"דניק באוניברסיטה הצליח לאתגר את מנוסי, האינטלקטואל חוקר התרבויות והדתות, והאחים אהרון ויונתן רזאל ליוו אותו בתהליך קבלת עול המצוות ■ כיום הוא רואה שליחות בהנגשת תורות הקבלה והחסידות לציבור הכללי, שלדבריו לימודן הוא "חלק מדור הגאולה" ■ אביו, הפזמונאי החילוני המוצהר דידי מנוסי, כבר מגיע אליו לחגים, ומנוסי שואף כעת לחידוש הקשרים עם חבריו בבוהמה התל אביבית

אברהם בנימין /// צילום: רינה קליין

הנדיחים של העולם, "מאנטארקטיקה ועד חציית אפריקה והודו בג'יפ", מעיד על עצמו ניר שתמיד היה טיפוס שונה, למדן וחולמני.

את שנות התיכון עשה בבית הספר ללימודי אמנות 'תלמה ילין', שם למד איור, וכבר בגיל צעיר שאף לאמץ לעצמו זהות קוסמופוליטית והתווה לעצמו דרך תובענית ולא שגרתית. "הרגשתי באופן אישי שישיראל קטנה עליי, שאני רוצה להיות איש העולם הגדול, ובאופן מאוד מודגש הייתי מחובר לתרבות המערב ולא לתרבות הישראלית", הוא מספר.

בצעד חריג, כשהיה בן 12 בלבד, החליט מנוסי הצעיר להפסיק לקרוא טקסטים בעברית. "זו היתה מטרה נחושה אצלי, להיות הכי טוב שאפשר באמנות ובאנגלית, ולברוח", הוא נזכר.

"אולי משהו בשם שבו נקראתי מילדות, ניל, חיבר אותי לכל מיני 'נילים' שביטאו את התרבות המערבית, כמו ניל ארמסטרונג וניל יאנג המוזיקאי". מיד לאחר

הריאיון עם ניר מנוסי מתקיים בתלמוד תורה החסידי 'תורת חיים', הממוקם במבנה ישן בפאתיה המנומנמים של שכונת גבעת שאול בירושלים. קולו הרגוע וחיוכו העדין משקפים במידת מה את הסגנון והקצב של מסע החזרה שלו בתשובה, מלב הבוהמה השמאלנית עד להיותו תלמיד מובהק של הרב יצחק גינזבורג.

ניר מנוסי נולד זמן קצר לאחר מלחמת יום כיפור, כבן הזקונים לעיתונאי והפזמונאי דידי מנוסי והמאיירת צילה מנוסי. הבית שבו גדל היה כהגדרתו "בית צברי של מפא"י, הכי חילוני שאפשר, שלא הלכו בו על חצי חצי", כזה שמתוך אידיאולוגיה צרופה נמנעו הוריו מלקבוע בו מזווה ומלציין את חגי ישראל. אביו, איש שמאל מובהק, היה מלוחמי הפלמ"ח ומדור מקימי המדינה, ובמשך קרוב לארבעים שנים ברציפות פרסם טור אקטואלי בחרוזים בעיתון ידיעות אחרונות. הטורים אוררו על ידי צילה, וחלק מהפזמונים שכתב נכנסו לפנתאון השירים הישראלי. בניגוד לאביו ההרפתקן שערך מסעות בקצוותיו

→
"כשוואלים"
אותי מה
העבודה
שלי, אני
עונה שאני
מתורגמן
מלשון
הקודש
לעברית".
ניר מנסי

**שמירת נגיעה
לפני שמירת שבת**

בשעות הפנאי השתתף מנוסי בפעילות של קבוצת סטודנטים שקיימה מפגשי היכרות עם תרבויות ודתות שונות. באחת הפעמים הלכו ניל וחבריו לשייח' מוסלמי מהזרם הסופי, שהתגורר ברובע המוסלמי בירושלים, ושם חווה לראשונה את המציאות הרוחנית הכללית ככזו שמתייחסת אליו באופן אישי. "הוא דיבר על הקב"ה כמשהו מאוד אינטימי, ואמר לנו לדמיין את האלוקים מחזיק אותנו בידיים כמו תינוק. בפעם הראשונה הבנתי שהאין-סופיות של הקב"ה רק מתעצמת מהעובדה שהוא יכול גם להתייחס לשבעת מיליארד ברואי". מנוסי גם התרשם עמוקות מאורחותיו האישיות של השייח' ומהכבוד שרששו לו ילדיו, באופן שלא הכיר בחברה שבה גדל. אחר כך ראה זאת גם אצל יהודים דתיים. הוא אמנם אהב את הניו אייג'יות ואת הרוחניות, אך לדבריו, במהלך החיפוש הכללי שערך, יותר ויותר חיצים הצביעו לו על היהדות. היו אלו חלומות מיוחדים שמהם התעורר כשהוא חש כי נפתח לו שער אל עולמות רוחניים, גילויים של השגחה פרטית ואפילו מעין התגלות של נשמות יהודיות מתקופות שונות, שצפו ועלו לגג עיניו כשהן תובעות ממנו להודות שהוא קשור לעם ולמסורת היהודית.

"באופן הכי לא צפוי נפגשתי לראשונה עם תורת הקבלה במסגרת חוג למחשבת ישראל שהנחה פרופסור אביעזר רביצקי, שידוע כאיש שמאל מובהק, רמב"מיסט, רציונליסט ואקדמאי. הוא גם הכריע לכלול את הגותו של שפינוזה כחלק ממחשבת ישראל, אבל שיעור אחד הוקדש לתורת האר". היום אני יודע שבמה שהוא הציג היו הרבה אי דיוקים, אבל השפה של הקבלה והמושגים שהוא אמר, כמו 'אור אין סוף', 'קו של אור' ו'צמצום', מיד גרמו לי להרגיש שזו השפה שחיכיתי לה. זה כבש אותי מיד".

במקביל לסיום קשר זוגי, החליט לבחון מחדש ערכים ותובנות שונות שעליהם גדל, על סמך דבריו של הפילוסוף ניטשה שדיבר על הצורך 'לעשות הערכה מחדש של כל הערכים'. בין השאר בחן גם את המהפכה המינית שהתחוללה אי שם בשנות השישים, ושניתקה בין יחסי אישות למחויבות. "ההתבוננות בדבר הזה גרמה לי גם לשינוי גדול, ולהבנה שיש הרבה יותר אמת בשמרנות, שאולי צריכה להיות פחות מדכאת וויקטוריאנית, אבל מאפשרת בטווח הארוך לבנות חברה, בניגוד למתירנות המינית שמפוררת את החברה".

אולם אצל כל ההוגים שהשפיעו עליו והרשימו אותו הוא מצא מתיינות ולא מחויבות וקדושה. "הרגשתי שביהדות יש את השילוב בין גבולות ומשהו יציב ומשמרני במישור הארצי, ומשהו מאוד רחב במישור הרוחני. בשלב די מוקדם הוזהרתי עם התובנות השמרניות של היהדות. נדמה לי שאני בעל התשובה היחיד שהיה שומר נגיעה לפני שהיה שומר שבת", הוא צוחק. "אמנם לא במונח הקלאסי של המילה, אבל עם קבלת החלטת שאני מחכה עד החתונה".

גם האמנות והאיור שמילאו מילדות את כל עולמו ננטשו לטובת ההוראה, אשר בה חש שיוכל לתרום לחברה, במקביל לתואר שני בתוכנית לימודי תרבות באוניברסיטה העברית. "אמן מאוד עסוק בעצמו, וכך גם הרגשתי על עצמי ועל חבריי. האמן מסתובב בכל העולם, רק כדי לשרת את העולם האמנותי שלו. הוא מפריד בין האסטיטיקה והאטיקה. כלומר", הוא מסביר, "הוא לא נותן דין וחשבון מוסרי על היצירה שלו, וגם אם כן, זה במקום מאוד מצומצם. גם אם יש אמנות נגד הכיבוש, אין פה התמודדות אמיתית שכוללת החלפת נקודות מבט ומעלה דילמות מוסריות אמיתיות".

נפגשתי לראשונה עם תורת הקבלה דווקא במסגרת חוג שהנחה פרופסור אביעזר רביצקי. שיעור אחד הוקדש לתורת האר". השפה של הקבלה והמושגים שהוא אמר, כמו "אור אין סוף", "קו של אור" ו"צמצום", מיד גרמו לי להרגיש שזו השפה שחיכיתי לה. זה כבש אותי מיד

מגוריי, הייתי גם משתתף בהפגנה החרדית. התנפצה לי היומרה שאני חילוני מפקח מתוך בחירה, אלא שהאדם חי לפי החינוך שהוא נולד לתוכו. בעיקר התמלאתי בושא שאני לא מכיר בכלל את האנשים האלה. כעסתי על עצמי, איך יכולתי להפגין נגד דבר שאני לא מבין ולא מכיר בכלל. זה היה רגע שבו הושלם מה שהתחלתי לחוש באנגליה, והחלטתי שאני חייב לבדוק טוב לעומק את היהדות".

יותר ממה שפעל השכל עשה המפגש המיוחד עם משה, סטודנט חב"דניק לפיזיקה, שהפך לחברו הטוב עד היום. "הוא היה דתי מהסוג שלא הכרתי. אלו לא היו חרדים מהאוטובוס, שלא היה לי שיה ושיג עם עולמם, ולא הדתיים שהכרתי מהאוניברסיטה שהפרידו בין עולמם המודרני לחלק הדתי בחיים", הוא משחזר. "האינטלקטואליות שלו הרשימה אותי, ומצד שני בשבילי כל הלימוד באוניברסיטה נועד כדי להבין פסיקים או נקודות בתורה שהיתה כל עולמו. זה היה נוכח בדיבור שלו".

דווקא הסטודנט החרדי הוא זה שהכיר למנוסי את כתביו של הפילוסוף וויליאם ג'יימס שכתב על הבחירה להאמין, ואיתגר אותו שוב ושוב. "הוא הראה לי שאפשר להסתכל על דברים בדרך שלא מחייבת אותי להאמין, אבל מאפשרת לי להאמין. הדוגמה הכי חזקה היתה כשאמרתי לו בצורה בוטה שדתיים מאמינים בקדושת התורה רק בגלל חינוך מתנה שקיבלו; מנשקים ספר תורה שנפל, מרימים ספר תורה בבית הכנסת. 'זה אולי ספר חכם, אבל אנושי לגמרי. אני', אמרתי לו, 'חופשי מלהאמין בקדושה המיוחדת של התורה'".

"משה לא נבהל ואמר בצורה מאוד פשוטה, שבאמת רק בזכות החינוך אפשר לזהות את הקדושה של התורה, כמו שמיעה מוזיקלית שמתאפשרת רק למי שחונך לכך. זיהויה הקדושה העליונה כשמיעה מוזיקלית פתח לי מרחב שלם לחשוב מה זו אמונה, מה זו דת ומה זו קדושה". שילוב הלימודים יחד עם שיחות העומק עם משה בעיקר השילו מעליו את מעטה הציניות והניכור, שהיו מבחינתו את המחסום העיקרי לעלות טפח מעל העולם הפיזי. "החלטתי ללכת עם כל כיוון ולבדוק כל דבר בלי שום ציניות ולגלו".

גם נפגשתי עם הרבה דתיים ודתל"שים, שהיוו דרך מוגנת ללמוד ולגלות על היהדות בלי לחוש סיכון. ובכלל, הוא מאבחן, "תל אביב היא עיר בלי עבר, וירושלים ספוגה במטען של דתות ועמים. הרגשתי שהאוויר בירושלים כבד יותר, טעון יותר".

"לימודי ההיסטוריה והדתות גרמו לי להכיר בכך שאני שייך לכת מסוימת, לקבוצת מאמינים אחת", מחייך ניר. "למדתי שהחילוניות המודרנית, שהיתה בעיני הדבר הנורמלי והמוצדק, היא תופעה מאוחרת ומאוד צעירה. האמון שלי ושל רוב האנשים במדע הוא כמו של אדם דתי. הם מורגלים לתת אמון בכוהני המדע. העיסוק בתולדות המדע הבהיר לי שכמה תמונות עולם שהחזיקו מהן כסוף פסוק התנפצו עם השנים. אתה חייב לטפח טיפת ענווה כדי לדעת שזה יכול לקרות גם לנו עם המדע המודרני, שאמנם יותר מבוסס מהמדע הקודם, אך הרבה דברים בו עדיין לא מוסברים ולא ברורים, ויכולות להיות תפניות בעתיד".

את ההפגנה הגדולה שקיים הציבור החרדי מול בית המשפט העליון בחדש שבט התשנ"ט, זוכר ניר כנקודת ציון משמעותית בתהליך החיפוש. "באותו יום בוטלו הלימודים באוניברסיטה, וארגון הסעות להפגנת הנגד שהתקיימה בגן סאקר. בגלל שכל העיר היתה פקוקה, נקלענו לסיטואציה שהיתה משעשעת ומביכה כאחד. בנתיב הנגדי, ממש מולנו, עמד בפקק אוטובוס של בחורי ישיבה שהיו בדרכם להפגנה. במשך כמה דקות טובות הסתכלנו אחד על השני, ספק נבוכים ספק צוחקים. ריחמתי עליהם שהם חיים במאה ה-19, ושולוקחים אותם להפגנה בלי להבין בכלל מה יש להם נגד בית המשפט העליון, בלי לשים לב לסימטריה ההפוכה, שגם בעיניהם אני חי בעבר קדום של עבודת אלילים, שאני תינוק שנשבה".

ברגע של שעמום הציע ניל לידידה ללכת לראות מקרוב את התופעה שנגדה הפגינו. "מצאנו את עצמנו, שנינו בגופיות ובעלי שיער ארוך, בתוך ים של חליפות שחורות. קצת פחדתי", הוא מודה, "אבל לא מזה שיעשו לי משהו, אלא הייתי נסער רגשית מהמחשבה שאם הייתי גדל בבני ברק, כמה קילומטרים ממקום

השירות הצבאי, אותו עשה כתצפיתן בגזרת החרמון, טס ללונדון ללמוד אירור ואמנות.

הלימודים האינטנסיביים וחי הלילה יחד עם חבריו, שהגיעו מרחבי אירופה, יפן, ארצות הברית ואפילו מאיי משולש ברמודה, הפגישו אותו לראשונה עם תרבויות שונות. "בשלב מסוים התחלתי לשאול אנשים על המיתולוגיות הלאומיות שלהם. שאלתי ידידה סטודנטית מפילנד על המיתולוגיה הפינית, והיא לא ידעה להגיד לי שום דבר. כעסתי על הבורות הזו. לחברים אמרתי שהם שגירים גרועים של התרבות שהם אמורים לייצג, עד שהבנתי שכולנו בעצם אותו דבר, אנשים שבורחים ותלושים מהתרבות שלהם".

"האדם המודרני הוא לא פרובינציאלי במרחב שהפך לכפר גלובלי, אבל הוא פרובינציאלי בזמן", מצטט מנוסי משפט ששמע באותה תקופה. "הוא חי את הבועה של המאה ה-20 במקרה הטוב, ובמקרה הגרוע חי את עצמו בלבד. הוא מנותק ומנוכר לתודעה ההיסטורית והתרבותית, ומתנער מהמטען הגנטי והשורשי שלו. העובדה שלתרבות הקוסמופוליטית יש רוחב אדיר אך כזה שבא על חשבון העומק טלטלה אותי, והבנתי שאני סובל מאותה בעיה". בניגוד גמור לתוכניות שרקם מגיל צעיר, החליט ניל בתום שנת לימודים אחת בלבד לחזור ארצה ולהכיר את הישראליות שלו, עדיין לא את היהדות. "חזרתי לארץ, אבל בעצם לא קרה שינוי גדול, כי חזרתי לחיקו של המערב בלימודי פילוסופיה יחד עם תואר כללי באוניברסיטה העברית". לפרנסתו המשיך מנוסי לאייר בעיתונים שונים, ויחד עם חבריו ניסה להחדיר לארץ את ז'אנר הקומיקס למבוגרים.

לפגוש חרדים דרך האוטובוס

המעבר של הצעיר התל אביבי לירושלים הפגיש אותו לראשונה ומקרוב עם אנשים שומרי מצוות. "קו 9 לאוניברסיטה עבר דרך גאולה, ופעמיים ביום הייתי נחשף לתופעה המשונה והאתרופולוגית הזו. באוניברסיטה

לדעת את הארץ

קורסים בידיעת הארץ לציבור הרחב בהדרכת טובי המדריכים והחוקרים

לטייל עם התנ"ך

קורס חורף בו נלך במסלולים ונבקר באתרים מקראיים בעקבות מלכים ונביאים (באוטובוס).
מדריכים: אריה רוטנברג ואפרת נתן.
יום בשבוע: שישי (6 סדורים)

עדות נוצריות בארץ יהודה

סדרת סיורים בעקבות העדות הנוצריות במדבר, בהר ובירושלים (ברכבים פרטיים).
מדריך: חנה בנדיקובסקי.
יום בשבוע: שישי (5 סדורים)

חוג צפרות

נצא לבתי גידול שונים לעקוב אחר ציפורי ארצנו וציפורים נודדות (ברכבים פרטיים).
מדריך: ערן בנקר.
יום בשבוע: שישי (8 סדורים)

חוג אלונים

חוג לחובבי בוטיקה ופריחה ברחבי ארץ יהודה (ברכבים פרטיים).
מדריך: ד"ר עוז גולן
יום בשבוע: שישי (9 סדורים)

מוכר כגמול השתלמות למורים

אם יש לכם יום פנוי במהלך השבוע - בואו לטייל עמנו ביום שכולו חוויה ארצישראלית

תקופת המקרא בעיון ובספור

בעקבות עם ישראל בארצו בתקופת המקרא (באוטובוס).
מדריך: אריה רוטנברג.
יום בשבוע: רביעי (20 סדורים וימי עיון)

סוגיות בנושא הערבים בירושלים וביהודה

ניגע בהיבטים שונים של האסלאם, הערבים והסכסוך הישראלי-ערבי. (ברכבים פרטיים).
מדריך: ירון עובדיה.
יום בשבוע: שישי (6 סדורים)

הספור לאור המקורות

נסייר ברחבי הארץ, בהדרכת מיטב המדריכים, בעקבות דמויות ואירועים בתולדות העם והארץ (באוטובוס).
רכז: אריה רוטנברג.
יום בשבוע: שני (20 סדורים)

חוג אופניים

אזור יהודה וגוש עציון מזמן מסלולים מיוחדים (בשפלה, בהר ובמדבר) ומגוונים לרכיבי אופניים.
מדריך: גדי חיימוב.
יום בשבוע: שישי (9 סדורים)

חוג משוטטי עציון

חוג טיולים למיטיבי לכת בארץ יהודה (ברכבים פרטיים)
מדריך: בנימין טרופר.
יום בשבוע: שישי (9 סדורים)

חוג משוטטי השומרון

חוג טיולים למיטיבי לכת אל פינות נסתרות ועלומות במרחבי ארץ השומרון (ברכבים פרטיים)
מדריך: דביר רביב.
יום בשבוע: שישי (9 סדורים)

!עגא
 צימרים מפוארים
 אזור קמפינג למשפחות

סוכות בכפר עציון

אירוח באווירה הכפרית הקסומה של קיבוץ כפר עציון בלב הרי יהודה.

לרשות המתארחים:

סביבה שקטה ונעימה, דשא רחבי ידיים, מגוון שיעורים מפי טובי הרבנים, סיורים ברחבי כפר עציון, גן שיר השירים, אוויר הרים צלול כיון ונוף מרהיב, הנחה בסיורי חול המועד.

עלויות שוות לכל נפש!!

פעילויות בית ספר שדה בחול המועד סוכות: חפש את המטמון בגוש עציון, טיול אופניים אל מבצר הדוק-קרנטל והעיר יריחו, ביקור באמת הביאר, טיול רטוב ומהנה במנהרה תת קרקעית שעומקה 12 מטר ואורכה 130 מטר, חזיון אור קולי בכפר עציון, טיולים בחול המועד-בכל ימי חול המועד יתקיימו עשרות טיולים לקהל הרחב (פרטים מלאים באתר האינטרנט של בית ספר שדה)

כשמנוסי מבקר את החד מימדיות של האמנות נגד הכיבוש, הוא מדבר במידה רבה על עצמו. במשך שנים השתתף בקבוצה שקיימה מפגשי אחווה עם ערבים. פרוץ האינתיפאדה השנייה, זמן קצר אחרי התפוצצות הסכמי קמפ דייוויד, ניפץ לו את חלום אוסלו באופן סופי, והוא החליט להכיר לעומק את טיעוני הימין, זה החילוני בהתחלה. "החלטתי שאני קורא לא רק את 'הארץ', אלא גם את 'מקור ראשון' בו זמנית. כשאתה קורא חומרים ימניים, אתה נחשף לנתונים שכשמאלן בבועה אתה לא מכיר. אתה יכול לכעוס שחילוני זה"ל מעכבים אמבולנס במחסום עם פלשתינית בהיריון, ופתאום אתה לומד שלפעמים באמבולנס גם מעבירים מטענים, אולי אפילו מתחת לכיסא של אותה יולדת.

"ערבים שהיו חברים שלי פתאום אמרו שהם רוצים שיהיה הסכם, גבולות ומדינה משלהם, אבל לא שלום וחברות איתנו. כשמאלן שהאמין בשלום אוהב וחברי, הזדעזעתי מכך שהם מסוגלים לומר בפירוש שהם שונאים אותנו, אבל זו היתה סוג של גושפנקה שקיבלתי מהם שכעת לא ייכון שלום. בעידן הגאולה יש שלום ואהבה אמיתיים גם בין היהודים לערבים, אבל אני חושב שאנחנו עדיין מאוד רחוקים מזה".

טיסה במהירות האור

במקביל למהפך הפוליטי שעבר, החליט ניר להתמסר ליהדות ולהתחיל בהדרגה לחיות חיי תורה ומצוות. לפני כשש שנים החליט מנוסי לשנות את שמו לניר, כחלק ממעבר שסימן בעבורו את סופה של תקופה אחת בחייו והתחלתה של תקופה חדשה. חלק מהמאמרים שפרסם בעבר, שעסקו בחקר דתות ומיתוסים, פוסטמודרניזם ופילוסופיה, נמצאים היום באתר האינטרנט שלו, אשר מושך קוראים לא מעטים. "אני מסויג במידה מסוימת כמעט מכל המאמרים שנכתבו תחת השם ניל מנוסי, וישנם דברים שהיום אני יודע שאינם נכונים או אינם מדויקים", כותב ניר באתרו. "אני חושב שיש טעם לשים חלק מהם ברשת, שכן אנשים רבים עדיין יכולים למצוא בהם עניין ולקבל מהם משהו. הם משמשים גם כחרך הצצה מעניין לתהליך שעובר בעל תשובה, וכתיעוד של תהליך התפכחות מתמונת עולם חילונית וחומרנית לאמונה בממשותף של רוח ומשמעות".

מתחילת תהליך התשובה ינק מנוסי השמאלן, מבלי משים, מתורתו של הרב יצחק גינזבורג, עימו נמנע מלהיפגש עד כמה שנים לאחר שחזר בתשובה, ושהפך עם השנים לרבו המובהק. "משה, החבר שהכרתי באוניברסיטה, היה תלמיד של הרב גינזבורג, וכשגיליתי את זה נרתעתי מאוד".

מה השם הזה אמר לך?

"ידעתי מקודם על מאמר 'ברוך הגבר' שפירסם הרב גינזבורג לזכרו של ברוך גולדשטיין, אבל לא העליתי בדעתי שהרב גינזבורג העדין, הרוחני והאנושי שהתוודעתי לתורתו דרך משה, הוא אותו אדם עם תדמית של גזען שתומך בהרג ערבים. כשגיליתי את זה הזדעזעתי מאוד, אבל זה היה כבר קצת מאוחר, כי הבנתי שיש פה משהו מאוד רציני. האינסטינקט שלי היה לברוח, אבל הבנתי שאם אעשה זאת אעשה שקר בנפשי.

"עברתי מסע מפרך כדי להתגבר על התדמית הציבורית של הרב גינזבורג, שרחוקה מאוד מלייצג אותו באמת. כשמכירים אדם לעומק, גם מה שהיה נראה שלילי בהתחלה נתפס בהמשך כחלק ממכלול הרבה יותר רחב ומאוזן".

מנוסי זוכר חסד נעורים לתלמידיהם של הרב שג"ר וצ"ל וייבדל לחיים ארוכים הרב מנחם פרומן, "שפעלו את עיקר ההתקרבות, בלימוד התורה ובחברותות, והרב פרומן עצמו שריתק אותי גם בחזונו לתהליך שלום במישור הדתי ולא הפוליטי החילוני". בין חבריו מאותה תקופה הוא מונה את שכניו לשכונת נחלאות ש"עזרה לברר את היהדות בלי לחץ", כמו יונתן ואהרון רואל, שאף ערך לו טקס בר מצווה שבו עלה לתורה לראשונה בחייו.

המגורים בשכונה המזוהה עם הביצה הירושלמית הולידו גם את ההיכרות עם נעמה לבית מס, ילידת בית אל שלמדה אף היא באוניברסיטה העברית, ובשנת ה'תשס"ג השניים נישאו.

הקשר האישי עם הרב גינזבורג נבנה אף הוא באיטיות. "במשך שלוש שנים ישבתי בשיעורים ולא הבנתי כלום. דיברתי עם תלמידים והייתי קורא ספרים שלו כדי להבין את האווירה. אחרי שקצת התחלתי להבין, סיכמתי שיעור אחד ושלחתי לרב גינזבורג את הסיכום. הוא החזיר לי אותו מלא בהערות,

מרכז סיורי תנ"ך (ע"ר)
 לפרטים והרשמה: בית ספר שדה כפר עציון 02-9935133 | www.k-etzion.co.il

לא העליתי בדעתי שהרב גינזבורג העדין, הרוחני והאנושי שהתוודעתי לתורתו, הוא אותו אדם עם תדמית של גזען שתומך בהרג ערבים. כשגיליתי את זה הדעזעתי מאוד, אבל זה היה כבר קצת מאוחר, כי הבנתי שיש פה מישהו מאוד רציני

הפילוסופית וההגותית שהיתה בתקופתם. הגישה של החסידות אומרת שהשיטה הזו עוזרת רק לדור אחד כל פעם - והיום באמת צריך לתרגם מחדש את הרב קוק לשפת הדור. אם רוצים שפנימיית התורה תהיה חלק מהחיים של היהדות היום, צריך לרכוש וללמוד את שפת הקבלה עצמה אפילו מגיל צעיר מאוד. בלי לבזוז או להקטין את הסוד, שהוא אינסופי.

איזה סוג של קשר אתה מקיים עם העולם שהשארית מאחוריך?

"כמה שנים טובות פחדתי להתקרב לאנשים אפילו מבחינה חברתית, אפילו לבוא לתל אביב לא רציתי מחשש שזה ישאב אותי חזרה. אלו היו כמו עשור שנים בחדר חושך שהייתי חייב להסתגר בו, כדי לפתח ולהוציא לאור דברים שהיו צריכים תנאים של ניתוק ובדידות. עכשיו, כשזה מספיק יציב, אפשר כבר לצאת החוצה. היום יש בי המון געגועים והמון רצון לקשור קשרים מחדש ולחדש חברויות, ואני גם רואה אצל חברים שלי הרבה יותר פתיחות להתקרב למה שאני מייצג", הוא אומר.

בעיניו, העובדה שגדל רוב חייו בעולם החילוני-שמאלני-בוהמיני, מהווה השגחה פרטית שמצביעה על כך שהשליחות המיוחדת שלו נועדה לתקן ולתרגם דברים שקשורים לאותו עולם. "כששואלים אותי מה העבודה שלי, אני עונה שאני מתורגמן מלשון הקודש לעברית", הוא מתייך. "אני לא צריך להיפרד מהעבר שלי או לשכוח אותו. היכולת לגעת ולהתייחס לעולם האסוציאציות הישן שלי כמו סרטים וספרים, והעולם הפנימי של רגשות, ערכים וחוויות שעליהם גדלתי, מאפשרים גם לבנות גשר שיעזור לעוד אנשים לעבור מאותם מחוזות".

הקשר עם אביו, ידיד מנוסי, זכה דווקא לעדנה. "הוא פחד שאנתק קשר ואבנה בית חרדי חשוך או בית מתנחלי חשוך, אף על פי שהוא לא כל כך ידע את ההבדל ביניהם. כשהוא ראה שאני לא מתנתק מהמשפחה הוא נרגע והקשר הלך והתחזק, בפרט אחרי החתונה והנכדים שהגיעו. על אף שהוא לא מזדהה, הוא מבין ומעריך את הצעדים שעשינו. אתה יודע מה? אפילו לחגים הם כבר הגיעו".

ומשמעותי בחיים שלנו".
אתה חושב שהקבלה והחסידות צריכות להיות נגישות לכל אחד?

"ברור שזה חייב להיות בד בבד עם לימוד תורת הנגלה", הוא משיב בפתח דבריו. "אך מעבר לבסיס הזה, זה עניין שקשור לשורשי נשמות. האר"י אמר שמי ששורשו בנסתר, יכול ללמוד רק שעה ביום גמרא וכל שאר היום לעסוק בפנימיית התורה. הרבי מלובביץ' אמר שחלק מעידן הגאולה זו יכולת ההתכללות והחיבור של הנגלה והנסתר: סוגיה בנגלה תילמד גם במימד הנסתר, ואת תורת הנסתר ילמדו באותה רצינות ושיטתיות כמו שלומדים סוגיה בגמרא.

"גם המהר"ל והרב קוק למדו הרבה קבלה, וכל הגותם ספוגה בקבלה שתורגמה לשפה

וזכה לחשיפה נאה בטורי הביקורת ובתוכניות אירוח שונות. לפני כמחצית השנה ראה אור הספר 'עולמות', לראשונה בהוצאת ידיעות אחרונות, בו קובצו 33 מאמרים יסודיים בתורת הקבלה והחסידות מהגותו של הרב גינזבורג, שנכתבו לאנשים לא בהכרח מאמינים. ספר נוסף בנושא תורה ומדע "שוכב במעמקי המגירה של ההארד-דיסק ומכחה להיגאל".

מה לדעתך החידוש המרכזי של הרב גינזבורג בענייני זוגיות?

ניר חושב מעט, ועונה. "יש הרבה ספרים שנותנים עצות טובות או הדרכות, איך להיות רגיש יותר או כיצד להתייחס לבן הזוג, באופן שנשאר במישור של דרך ארץ. הרב גינזבורג נותן השראה והרגשה שהזוגיות יכולה להיות ספוגה בקדושה, שיש נוכחות אלוקית בבית שנובעת למישרין מתוך התורה ממש. לדוגמה, הוא לוקח מהתלמוד הירושלמי מושג שנקרא 'נוגע ולא נוגע', שמוזכר בהקשר לנשר שמעיר את הגוזלים שלו ומרחף מעל הקן שלו שמתפרש כביתו, שזו אשתו. פתאום ההעמקה בביטוי 'נוגע ואינו נוגע' מתחילה לדבר על רחמים, רגישות, על היחס בין הנגיעה ואי נגיעה. זה מעלה את הזוגיות לקומה חדשה לגמרי, שבה התורה הופכת להיות ספוגה במרקם החיים עצמו של יחסי הגבר והאישה".

בעיניים נוצצות הוא אומר כי הזוגיות שלו ושל אשתו נבנתה ברגעי משבר והתעצמה לגבהים חדשים בזכות הלימוד המשותף בספרי הרב גינזבורג. "היום החברותות הן חלק מהותי

ובהמשך ישב איתי שלוש פגישות בנות שש שעות כל אחת בהן עברנו יחד על ההערות. אחרי הפגישות האלה היה לי כבר ברור שזה בזבוז זמן לכתוב בעצמי דברים בחסידות, והחלטתי להיות עורך של כתבי הרב גינזבורג. הרגשתי שאני קשור לפוטון שטס במהירות האור, ומה שלי היה לוקח אלף שנה לחשוב עליו, ייקח לי איתו שיעור אחד".

עד היום פרסם מנוסי שני ספרים, אשר בדומה ליותר ממאה ספריו של הרב גינזבורג שיצאו לאור עד היום נכתבו על ידי תלמידיו בליווי הצמוד של רבם. הייחוד בכתיבתו של מנוסי הוא השפה הקלה המנגישה את המושגים הקבליים באופן המותאם לציבור החילוני.

מנוסי רואה את משימת חייו ביכולת לחבר בין העולמות, "להעלות את החיים והמחשבה ה'חילונית' אל הקדושה, ולהפיק תורה חדשה מתוך מרחבי החולין". הוא הופתע מכך שהסגנון של ספריו הצליח גם במגזר הדתי-לאומי, ומסביר כי "השפה והחשיבה התרבותית של המגזר הדתי, ברמה מסוימת, היא חילונית, או שהוא מנסה להשיג אישור למה שהוא מאמין בו אבל בשפה חילונית. אפילו כתבתי על זה פעם מאמר", הוא מתייך.

חברותות לתחזוק הזוגיות

לפני כשנתיים יצא בעריכתו הספר 'אהבה' שעוסק בענייני זוגיות על פי תורת הרב גינזבורג

התורה כמרפא לנפש

בשנים האחרונות החלה להתבסס התובנה כי שיטות הפסיכולוגיה המערבית למיניהן אינן בגדר "חכמה בגויים תאמינ" בעלמא - כלומר, כלי טיפולי ניטרלי שניתן לאמץ כמות שהוא, כמו הרפואה הפיזיולוגית - אלא ספוגות בערכי השקפת העולם המערבית. אחדים ביקשו למצוא חלופה לפסיכולוגיה המערבית בתחום הטיפולים המזרחיים השונים. ברבות הזמן התעוררה הדרישה להצמיח פסיכולוגיה יהודית מקורית, תורת נפש היונקת מהשקפת העולם היהודית הייחודית. בשנים האחרונות קמו מספר בתי ספר לפסיכולוגיה יהודית, המציעים שיטות שונות להבנת הנפש והטיפול בה.

אחד הבולטים שבהם הוא בית הספר לתורת הנפש לפי שיטת הבעל שם טוב, בראשות הרב יצחק גינזבורג, שבו מרצים מיטב תלמידיו ותלמידותיו. בחמש שנותיו צמח בית הספר מתוכנית מצומצמת לנשים בלבד למסגרת רחבה המעניקה מספר מסלולים לגברים ונשים, עם שלוחות בירושלים, תל אביב, חיפה ורחובות. הלימודים מתקיימים במשך יום בשבוע, כאשר השנה הראשונה מהווה מסלול חד-שנתי למתחילים, והמעוניינים ממשיכים לשנתיים נוספות. לאחר מכן ישנה תוכנית המשך המסמיכה ליעוץ מעשי. בסוף המסלולים מקבלים התלמידים תעודת חתומה בידי הרב גינזבורג.

בית הספר 'תורת הנפש' מתייחד בדמות הרוחנית העומדת בראשו. הרב גינזבורג, מהבולטים והחדשניים במורי הקבלה והחסידות כיום, כתב בין השאר מספר ספרים על פסיכולוגיה וחסידות. בבית הספר פותחה התשתית התיאורטית של ספרים אלו לסדרת קורסים מפורטים העוסקים בהכרת הנפש, תיקון האני, התמודדות עם משברים ועוד.

אנשי 'תורת הנפש' מצביעים גם על זיקת התוכן הנלמד למקורות החסידות. התוכן הנלמד שאוב במישרין מכתבי גדולי החסידות (בעיקר משיטת חב"ד, אך לא רק) ומרוח החסידות בכלל. הם מאמינים כי 'גיור' של שיטות פסיכולוגיות חיצוניות ייתכן רק אחרי בניית תשתית יציבה "על טהרת הקודש".